

شیوه نامه پیام گزاران سلامت استان

مقدمه و ضرورت شکل گیری:

ایجاد حساسیت در سازمانها نسبت به حفظ سلامت کارکنان خود، سلامت محیط زیست پیرامون و سلامت مصرف کنندگان خدمات و محصولات پاسخگویی اجتماعی آنها را افزایش می دهد. ایجاد شبکه پیام گزاران سازمانی سلامت روشی ابتکاری برای جلب حمایت و عملیاتی کردن عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت است.

«دبیرخانه های سلامت»^۱ در سطح ملی و «پیام گزاران سلامت» در سطح استانی، دو رکن ساختار کلیدی و متناظر هم در تشکیل «شبکه ملی دبیرخانه های سلامت و پیام گزاران سلامت» می باشد. شکل گیری این شبکه ضمن تحکیم بستر همکاری های افقی در سطح استان برای اجرای برنامه جامع سلامت، موجبات هماهنگی عمودی برای تسهیل و تسریع در استقرار مصوبات شورای عالی سلامت و امنیت غذایی در سطوح استانی با پشتیبانی و همراهی حوزه ستادی را فراهم آورد و از سوی دیگر بستر مناسبی برای انتقال نیازها و چالش های استانی در مسیر اجرای برنامه های توسعه سلامت استان به مدیران ارشد ستادی ایجاد می کند. همچنین به شناسایی موضوعات چالش برانگیز بین بخشی برای طرح و بررسی در کار گروه های تخصصی زیر مجموعه شورای برنامه ریزی و توسعه استان و در سطوح ملی کمک شایان توجهی خواهد نمود.

ماده ۱: تعریف پیام گزار سلامت

پیام گزار سلامت فردی است که به عنوان روابط سلامت دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی در هر یک از ادارات کل دستگاه ها و سازمان های اجرایی استان در چارچوب مجموعه مشخصی از وظایف و مسئولیت ها به ایفای نقش می پردازد.

ماده ۲: اهداف انتخاب و به کار گیری پیام گزاران سلامت

- کمک به استقرار رویکرد سلامت در همه سیاست ها
- رفع محدودیت های کارکردی کار گروه های تخصصی مشورتی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان به ویژه کارگروه فرهنگی، اجتماعی، سلامت، زنان و خانواده استان در تضمین همکاری بین بخشی و رقم زدن تغییرات، از طریق مرتبط کردن آن ها با واحدهای عملیاتی محیطی بواسطه حضور پیام گزار سلامت در نقش رابط در ادارات کل دستگاه های اجرایی
- ایجاد بستری برای تسهیل تعاملات و همراستایی افقی بین عملکرد ادارات کل دستگاه های اجرایی حول موضوعات، چالش های بین - بخشی دارای پیامد های قابل توجه بر سلامت جمعیت و یا اجرای برش استانی مصوبات شورای عالی سلامت
- ایجاد بستری برای تسهیل تعاملات و همراستایی عمودی بین عملکرد ادارات کل دستگاه های اجرایی با دستگاه های متناظر سطح ملی حول موضوعات، سیاست ها و برنامه های مشترک ابلاغ شده از سطح ملی از طریق برقراری ارتباط پیام گزاران با دبیرخانه های سلامت ملی

^۱ دبیرخانه های سلامت ساختار های مجازی ذیل بالاترین مقام یا یکی از معاونت های منتخب دستگاه های اجرایی در سطح ملی هستند که در راستای اجرای بند ۸ مصوبات پانزدهمین جلسه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی (مصوب ۱۳۹۶/۰۹/۲۹) برای هماهنگ کردن اقدامات مشترک برای سلامت در تمامی دستگاه های اجرایی شکل گرفته و موظف هستند در چارچوب وظایف و حیطه های عملیاتی توافق شده (در قالب

مصوبات شورای عالی و تفاهم نامه های همکاری) به ایفای نقش بردازند. «شورای هماهنگی دبیرخانه های سلامت»، متشکل از مسئولین دبیرخانه های سلامت دستگاه های اجرایی است که به صورت دوره ای و با دستور کار مشخص با هدف ایجاد هماهنگی در مورد برنامه ها یا بحث و تبادل نظر در موضوعات مختلف با دعوت دبیرخانه شورای عالی گردهم می آیند.

- کمک به ایجاد تعهد پایدار سیاسی نسبت به موضوعات دستور کار مشترک در ادارات کل دستگاه های اجرایی مجری
- کمک به ایجاد و توسعه شبکه همکاری بین بخشی از سطح ملی تا استانی
- تسهیل پیگیری مطالبات سلامت محور مجموعه استانداری
- ایجاد بستری برای تدوین مشارکتی برنامه های توسعه استان (از جمله برنامه جامع سلامت استانه)

ماده ۳: شرح وظایف پیام گزاران سلامت

- برقراری تعامل نزدیک با حوزه ریاست سازمان متبوع برای پیگیری موضوعات و مسائل مشترک دستور کار با سایر سازمان ها
- برقراری تعامل نزدیک با دبیرخانه سلامت دستگاه اجرایی در سطح ملی برای ایجاد همراستایی در سیاست ها و اولویت های برنامه ای و رفع هم پوشانی ها با برنامه های توسعه استان تا حد امکان
- برقراری تعامل با دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی و دبیرخانه سایر کار گروه های تخصصی – مشورتی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان جهت پیگیری اجرای مصوبات سلامت محور ، ایجاد هماهنگی و رفع هم پوشانی میان مصوبات آن ها
- برقراری تعامل نزدیک با سایر همتایان استانی خود در سایر ادارات کال برای کسب شناخت نسبی از مأموریت ها، وظایف، اوایت ها و ترجیحات سازمانی دیگر دستگاه های اجرایی
- تعامل نزدیک و مستمر با نمایندگان سازمان در کار گروه های تخصصی مشورتی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان به ویژه کارگروه فرهنگی ، اجتماعی ، سلامت، زنان و خانواده برای کارشناسی موارد ارجاعی و تهیه پاسخ با همکاری واحد های تخصصی مربوطه
- ایجاد همراستایی میان عملکرد نمایندگان سازمان در کارگروه های تخصصی – مشورتی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان و رفع تعارضات و هم پوشانی های سیاستی و برنامه ای
- تعامل فعال با مجموعه دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان و استانداری در پیگیری سیاست ها و اجرای مداخلات و برنامه های سلامت – محور در سازمان متبوع
- تجهیز خود به دانش و مهارتهای تخصصی مورد نیاز برای ترویج و نهادینه کردن رویکرد سلامت در همه سیاست ها
- ایجاد اشراف اطلاعاتی و دانشی کامل نسبت به ساختار سازمانی ، وظایف ، سیاست ها و اولویت های برنامه ای واحد های مختلف سازمان متبوع
- ایجاد شناخت متقابل از طریق برقراری تعامل با کلیه واحد های مختلف در سطح اداره کل متبوع
- رصد مستمر و فعالانه رفتار سازمان در فرآیند های تصمیم سازی / تصمیم گیری و محصولات و خدمات آن به لحاظ پیامد های منفی بر سلامت جمعیت
- رصد مستمر تعاملات سازمان متبوع با سایر سازمان ها (در قالب انواع تفاهم نامه های سالانه و سایر تعهدات مشابه) ب لحاظ مطابقت با معیار های سلامت محوری و مدیریت اجرای تعهدات سازمان در قالب پروژه های سالانه
- عضویت و مشارکت فعال در انواع کارگروه ها ، کمیته ها و شوراهای تصمیم ساز یا تصمیم گیر در داخل سازمان برای ارائه شواهد و مشاوره به نفع سلامت جامعه و همسو با منافع سازمان

- مشارکت فعال در جلسات شورای پیام گزاران سلامت برای بیان دغدغه ها ، مطالبات و انتظارات سازمان متبوع و ارائه گزارش های درخواستی به نمایندگی از سازمان متبوع
- پایش اجرای تعهدات سازمان در راستای اجرای مصوبات سلامت محور کارگروه های تخصصی – مشورتی ذیل برنامه ریزی و توسعه استان و برش استانی مصوبات شورای عالی و تنظیم گزارش های ادواری جهت ارائه در مراجع پیگیر و رسانه ها
- همکاری با مراجع مرتبط در تهیه گزارش وضعیت شاخص های سلامت استان با تمرکز بر نقش و سهم سازمان متبوع در توزیع تعیین کننده اجتماعی مؤثر بر سلامت
- مستند سازی نظام مند و هدف دار سوابق مربوط به اقدامات مشترک (شامل اجرای برش استانی مصوبات شورای عالی سلامت و امنیت غذایی ، تفاهم نامه های همکاری ، برنامه ها و پروژه های مشترک بین بخشی و موارد مشابه)
- پیگیری اجرای دستورالعمل پیوست سلامت از سوی واحد های تخصصی در سازمان متبوع
- مشارکت در رویداد های مختلف علمی – آموزشی با هدف بروزرسانی سطح دانش و مهارتهای مورد نیاز برای نقش آفرینی در جایگاه پیمان گزار سلامت
- مشارکت در اجرای پروژه های مرتبط با ارزیابی اثرات رفتار و سیاست های سازمان متبوع بر سلامت جمعیت
- پیگیری برای پیش بینی و تخصیص اعتبارات بخشی از بودجه سنواتی دستگاه متبوع به اجرای برنامه ها و پروژه های مشترک بین بخشی

ماده ۴ : معیارهای انتخاب پیام گزاران

باتوجه به شرح وظایف پیام گزار ،معیارهای زیر باید در انتخاب او مدنظر قرار گیرند :

الف : معیارهای عمومی

- دارا بودن حداقل مدرک فوق لیسانس
- دارا بودن تجربه همکاری و هماهنگی در پیشبرد اقدامات بین بخشی بواسطه کار در سازمانها و حیطه های مختلف سیاستگذاری به مدت حداقل ۳ سال
- دارای رابطه استخدامی ترجیحاً پیمانی / رسمی با حداقل ۴ سال سنوات خدمت باقی مانده

ب : معیارهای اختصاصی

- علاقه مندی شخصی به ایفای نقش در جایگاه پیام گزار سلامت
- علاقه به یادگیری مداوم از تجربه های زیسته و تعاملات فرابخشی
- داشتن ویژگی های شخصیتی؛ برونگرا ، قابل اعتماد ، قابل احترام ، دارای دیپلماسی و پشتکار در پیگیری امور
- آشنایی اولیه با مفاهیم و اصول پایه سیاست گذاری و فضای سیاست گذاری کشور در حوزه اجتماعی و به خصوص سلامت
- آشنایی اولیه با فرهنگ ، مأموریت ها و ترجیحات سازمانی سایر ادارات کل دستگاه های اجرایی استان
- برخورداری از مهارت تعامل ، اعتماد سازی و مذاکره ماهرانه و اصولی با ذینفعان داخل و خارج از سازمان

- برخورداری از مهارت های شبکه سازی ، دیپلماسی ، مدیریت راهبردی و رهبری روابط درون و برون سازمان
- برخورداری از مهارت های شناختی در درک پیچیدگی ها ، روابط میان منافع ، تخصص ها ،، سازمان ها و سایر عوامل تأثیر گذار بر تغییر و ارائه راهکارهای خلاقانه
- دارای قدرت و جایگاه سیاسی لازم برای مدیریت روابط میان منافع مختلف قدرت در داخل و خارج از سازمان
- برخورداری از روحیه کارآفرینانه در عرصه سیاست گذاری در پیوند زدن مشکلات و راهکارها در فضاهای سیاسی پذیرنده آن
- برخورداری از توانایی درک و ارزش گذاری اختلاف نظر ها و مهارت در تولید راهکارهای جمعی

تبصره : دبیرخانه سلامتو امنیت غذایی موظف است ضمن رصد مستمر فعالیت پیام گذاران سلامت در دستگاهها، به محض به کارگیری و معرفی پیامگذاران جدید نسبت به برگزاری یک دوره آموزشی و توجیهی ۳ تا ۱ روزه جهت آشنایی پیامگذاران جدید اقدام نموده و برای کسانی که دوره را با موفقیت می گذرانند گواهی ویژه شرکت در دوره صادر نمایند.

ماده ۵: روش انتخاب پیامگذاران سلامت

معرفی و به کار گیری فردی در نقش پیام گزار سلامت از ادارات کل / سازمان های عضو کارگروه تخصصی فرهنگی ، اجتماعی ، سلامت ، زنان و خانواده استان برای همکاری با دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی الزامی است. پیامگذار سلامت به پیشنهاد بالاترین مقام ارشد سازمان ذیربط به دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی معرفی می شود . حکم آنان به طور مشترک توسط بالاترین مقام ارشد سازمان مربوطه و رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی – درمانی مرکز استان حداقل به مدت ۴ سال صادر می شود.

دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی می تواند حسب ضرورت و به تشخیص رئیس دبیرخانه نسبت به درخواست معرفی پیامگذار از سایر ادارات کل / سازمان های استانی اقدام نموده و از آن ها برای حضور و مشارکت در جلسات دعوت به عمل آورد.

تبصره : در شهرتان های تابع استان دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی (در صورت وجود) یا مدیریت شبکه بهداشتی – درمانی متناظر با استان پیام گزاران سلامت در ادارات دستگاه های اجرایی را انتخاب و ابلاغ های آنها را صادر می کند .

ماده ۶: انگیزش

- لازم است تمامی پیام گزاران در شبکه ملی همکاری های بین بخشی عضویت داشته و از مزایای آن برخوردار شوند. این شبکه کتشکل از پیام گزاران سلامت ادارات کل استان و دبیرخانه های سلامت متناظر آن ها در سطح دستگاه های اجرایی ملی خواهد بود . مسئولیت مدیریت و هماهنگی تعاملات و جریان اطلاعات درون شبکه در سطح ملی بر عهده دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور می باشد.
- لازم است برای ارتقا و بروزرسانی سطح دانشی و مهارتی پیام گزاران سلامت در طول سال کارگاه های آموزشی – مهارتی و مواد آموزشی مناسبی در نظر گرفته شود. نیاز سنجی و تدارک آموزش مداوم پیام گزاران در سطح استانی بر عهده دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی خواهد بود.

▪ لازم است به طور سالانه سه نفر از پیام گزار سلامت برتر انتخاب شده و به روش شایسته در سطح استانی و ملی از آن ها قدردانی به عمل آید. انتخاب نفرات برگزیده بر در سطح استان بر عهده دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی و در سطح ملی بر عهده دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور خواهد بود.

تبصره: دبیرخانه های سلامت دستگاه های اجرایی می توانند حسب نیاز و با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی نسبت به برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی ادواری برای پیام گزاران ادارات کل تابعه خود در استان ها اقدام نمایند.

ماده ۷: شورای پیام گزاران سلامت

پیام گزاران سلامت در فواصل زمانی مشخص و در راستای تحقق هر یک از کارکردهای زیر، حسب تشخیص دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی یا اعلام نیاز هر یک از ادارات کل استانی برای بحث و تبادل نظر در سطح استان، ذیل شورایی با نام «شورای پیام گزاران سلامت» گرد هم می آیند:

- مشارکت در تولید شواهد مرتبط با سلامت جمعیت (اعم از گردآوری اطلاعات، سفارش یا اجرای پژوهش، مشارکت در مباحثات عمومی و یا ارائه مشاوره)
- هماهنگی (تقسیم کار و مسئولیت های اجرایی، اعتمادسازی نظارت متقابل)
- حمایت عمومی از طرح یک موضوع مرتبط با سلامت جامعه
- پایش اجرای تصمیمات مشترک و توافق شده بین بخش های مختلف
- تهیه و تدوین راهنمای اقدامات مشترک (برنامه راهبردی، برنامه عملیاتی و مشابه آن)
- مدیریت و راهبردی اجرا بواسطه تولید شواهد و ایجاد هماهنگی

ماده ۸: جلسات شورای پیام گزاران سلامت

جلسات شورای پیام گزاران سلامت حداقل یک بار در ماه و با حضور رئیس دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی تشکیل می گردد. دبیرخانه موظف است یک هفته پیش از تشکیل جلسه دعوت نامه، دستور کار و مستندات پشتیبان دستور کار را برای اعضا ارسال نموده و حداکثر تا یک هفته بعد از جلسه صورتجلسه و مصوبات جلسه را برای تمامی ادارات کل استانی با نامه رسمی ارسال نماید. پیگیری اجرای مصوبات جلسات بر عهده دبیرخانه است.

رئیس شورا از بین اعضای شورا و توسط اعضاء به مدت چهار سال انتخاب می شود. لازم است در جلسه انتخابات حداقل دو سوم اعضاء حضور داشته باشند. فردی که بالاترین میزان رای از مجموع رای اخذ شده را کسب نماید به عنوان رئیس شورا انتخاب می شود. نظارت بر رأی گیری بر عهده دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی است.

حکم رئیس شورای پیام گزاران استان به وسیله رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی امضاء می گردد.

الف: محل تشکیل جلسات

جلسات شورا می تواند در محل دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی ، ساختمان استانداری یا به صورت چرخشی در هر یک از ادارات کل استانی عضو شورا تشکیل می شود.

ب : حیطه موضوعی دستور کارهای شورا

- تدوین مشارکتی برنامه اقدام و تنظیم ترتیبات سیاسی – اجرایی مصوبات ابلاغی از سوی کارگروه فرهنگی ، اجتماعی ، سلامت ، زنان و خانواده استان
- تدوین مشارکتی برنامه اقدام و تنظیم ترتیبات سیاسی – اجرایی برش استانی مصوبات ابلاغی از سوی دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور
- تدوین مشارکتی برنامه اقدام و تنظیم ترتیبات سیاسی – اجرایی برنامه های توسعه استان در چارچوب تفاهم نامه های سالانه منعقد
- پایش پیشرفت اجرای مصوبات کارگروه فرهنگی ، اجتماعی ، سلامت ، زنان و خانواده استان طبق تقسیم کار بین بخشی صورت گرفته
- پایش پیشرفت اجرای برش استانی مصوبات شورای عالی سلامت و امنیت ملی غذایی ابلاغ شده از سوی دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور مطابق با تقسیم کار بین بخشی
- پایش پیشرفت اجرای برنامه های توسعه استان مطابق با تقسیم کار بین بخشی با تقسیم کار بین بخشی یا تفاهم نامه های سالانه منعقد (مانند برنامه جامع سلامت استان)

تبصره ۱ : لازم است شورای پیام گزار با همکاری دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی ، براساس مصوبات ملی و استانی ابلاغ شده و نیز در راستای برنامه جامع سلامت استان ، در ابتدای سال برنامه کاری خود وظایف هریک از دستگاه ها را مشخص کرده و در طول سال برنامه تنظیم شده را پایش نماید.

تبصره ۲ : دبیرخانه کارگروه می تواند در صورت لزوم از نمایندگان دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان ، سازمان ها ، مراکز تحقیقاتی ، دانش بنیان ، سازمان های مردم نهاد و ادارات کل استانی ذینفع ، برای مشارکت در جلسات به صورت موردی دعوت به عمل آورد .

تبصره ۳ : مسئولیت تنظیم دستور کار شورای بنیان گزاران ، دعوت نامه ، تنظیم صورتجلسه و ارسال مصوبات و پیگیری اجرای مصوبات شورای پیام گزار ، پایش برنامه سالانه شورا و تنظیم گزارش های موردی و سالانه بر عهده رئیس شورا بوده که با همکاری اعضاء انجام می شود . مکاتبات شورا با امضای مشترک رئیس دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی و رئیس شورای پیام گزاران انجام خواهد شد.

تبصره ۴ : شورای پیام گزاران در شهرستان های تابعه استان زیر نظر دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی استان و با مسئولیت دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی (در صورت وجود) ویا شبکه بهداشت و درمان شهرستان تشکیل می شود. احکام اعضاء و رئیس شورای پیام گزار در شهرستان توسط رئیس دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی شهرستان و یا رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان صادر خواهد شد. شرح وظایف و تکالیف پیام گزاران و شورای مربوطه مانند استان خواهد بود . لازم است رئیس دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی بر تشکیل شورای پیام گزاران در شهرستان ها نظارت داشته و صورتجلسات را مطالبه نماید .

